

Asia: VN/23332/2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

Lausunnonantajan lausunto

Soveltamisala: 0,5 megawatin raja-arvo ja turvallisuuspoikkeus (1 §)

-

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta (5 §)

-

Ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot sekä tietojen toimittamisesta poikkeaminen (6 §)

-

Muutoksista ilmoittaminen ja muutosilmoitusten ajankohta (7 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen (10, 11 ja 12 §)

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt oikeusministeriön lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä. Laissa säädettäisiin datakeskusrekisteristä ja datakeskusten ilmoitusvelvollisuudesta. Lisäksi laissa säädettäisiin datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitämisestä. Rekisterin ylläpitäjänä, ilmoituksia vastaanottavana viranomaisena ja valvontaviranomaisena sekä datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitäjänä toimisi Huoltovarmuuskeskus.

Oikeusministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta. Oikeusministeriö on arvioinut asiaa vain lausunnossa huomioituin osin.

Ehdotetussa 11 §:n 1 momentissa säädettäisiin siitä, että elinkeinonharjoittaja ja elinkeinoelämän järjestö ovat velvollisia Huoltovarmuuskeskuksen pyynnöstä antamaan salassapitosäännösten tai muiden tietojen luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä Huoltovarmuuskeskukselle tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot. Esityksen perusteluiden perusteella ei käy ilmi, mitkä kaikki toimijat voisivat olla tämän tiedonantovelvollisuuden piirissä. Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tietojen luovuttamiseen veloitettujen tahojen piiri jää esityksen perusteella väljäksi. Perusteluissa ei kuvata tarkemmin tarkoitetaanko tiedonsaantioikeudella nimenomaan datakeskuksiin liittyviä elinkeinonharjoittajia. Jatkovalmistelussa tulisi arvioida, olisiko perusteluissa mahdollista esimerkiksi esimerkein havainnollistaa mitä toimijoita velvollisuus koskee.

Ehdotetussa 11 §:n 3 momentissa todetaan ”huoltovarmuuskeskuksella ei ole oikeutta saada sananvapauden käyttämisestä joukkoviestinnässä annetun lain (460/2003) 16 §:ssä tarkoitetun lähdesuojan piiriin kuuluvia tietoja.” Vastaava säännös Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeudesta löytyy huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta annetun lain (107/2026) 22 §:n 3 momentista. Oikeusministeriö huomauttaa, että esitysluonnoksen perusteella ei käy ilmi, miksi kyseinen säännös olisi sääntelyn kohde ja toimintakentän luonne huomioiden tarpeellinen. Oikeusministeriö katsoo, että esityksen jatkovalmistelussa tulisi harkita säännöksen tarpeellisuutta ja jos säännös arvioidaan tarpeelliseksi, täydentää esityksen perusteluja tältä osin.

Ehdotetussa 12 §:ssä säädettäisiin tietojen luovuttamisesta. Ehdotetun säännöksen mukaan ”Huoltovarmuuskeskuksella on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus luovuttaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu tilannekuva, tieto rekisterissä olevista datakeskuksista sekä yksittäistä datakeskusta koskeva datakeskusrekisteriin tallennettu tieto viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 4 §:n 1 momentin 1, 4 ja 7 kohdassa tarkoitetuille viranomaisille.”

Oikeusministeriö katsoo, että säännökseen tulisi sisällyttää edellytys siitä, että tietoja luovutetaan vain siltä osin, kuin se on tarpeellista tietoja vastaanottavan viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi. Oikeusministeriö katsoo, että säännöksen selkeyden vuoksi säännökseen olisi perusteltua julkisuuslakiin tehdyn viittauksen sijaan sisällyttää lista niistä tahoista, joille tietoja voidaan luovuttaa säännöksen perusteella.

Oikeusministeriö kiinnittää myös huomiota siihen, että säännöksestä ei käy ilmi, tapahtuisiko säännöksessä kuvattu tietojen luovutus oma-aloitteisesti vai pyynnöstä. Säännökseen liittyvissä perusteluissa viitataan sekä tarpeeseen hyödyntää tilannekuvaa jatkuvaan arviointiin esimerkiksi työ- ja elin-keinoministeriön ja Energiaviraston tehtäviä varten, sekä tietojen hyödyntämistä ”tarpeen mukaan” yksittäisiä tehtäviä varten. Oikeusministeriö katsoo, että jatkovalmistelussa sääntelyä tulisi täsmentää siten, että säännösperusteisesti ilmenisi, onko tietoja mahdollisuus luovuttaa sekä oma-aloitteisesti että pyynnöstä.

Säännöstä koskevissa perusteluissa todetaan, että datakeskuksia koskeva tilannekuva saattaa sisältää salassa pidettäviä tietoja, minkä vuoksi on tarpeen säätää tilannekuvan luovuttamisesta viranomaisille (s 22). Säännöksessä viitataan kuitenkin tilannekuvan lisäksi myös tietoon rekisterissä olevista datakeskuksista sekä yksittäistä datakeskusta koskevasta datakeskusrekisteriin tallennetuista tiedoista. Oikeusministeriö katsoo, että esityksessä olisi syytä tarkentaa, miltä osin luovutettavat saattavat sisältää salassa pidettävää tietoa, ja millä julkisuuslain 24 §:n mukaisilla perusteilla.

Oikeusministeriö katsoo, että esitysluonnoksen tiedonluovutus- ja -saantisäännösten perustuslainmukaisuusarviointia säätämisyjärjestysperusteluita tulisi täydentää huomioiden edellä mainitut seikat.

Voimaantulon ajankohta sekä siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta (15 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävä ja sen resursointi

-

Muut esitystä koskevat huomiot

-

Suurpää Johanna
Oikeusministeriö

Sydänmaanlakka Saana
Oikeusministeriö